

_____ hokimligi
*maktabgacha va maktab ta'limi
boshqarmasi*

_____ maktabgacha va
*maktab ta'limi bo'limi tasarrufidagi
___-umumiy o'rta ta'lim maktabi
tarix fani o'qituvchisi*

_____ning

*20__-20__-o'quv yili
9-10-sinf bo'sh o'zlashtiruvchi
o'quvchilar uchun o'zbekiston
tarixi fanidan*

**TO'GARAK
HUJJATLARI**

To'garak a'zolari haqida ma'lumot

<i>N^o</i>	Familiya ismi va sharifi	Tug'ilgan sanasi	Sinfi	Manzili (to'liq)	Ota-onasi (Ismi sharifi)	Telefon (uy yoki mobil)	Izoh
<i>1.</i>							
<i>2.</i>							
<i>3.</i>							
<i>4.</i>							
<i>5.</i>							
<i>6.</i>							
<i>7.</i>							
<i>8.</i>							
<i>9.</i>							
<i>10.</i>							
<i>11.</i>							
<i>12.</i>							
<i>13.</i>							
<i>14.</i>							
<i>15.</i>							

16.							
17.							
18.							
19.							
20.							
21.							
22.							
23.							
24.							
25.							
26.							
27.							
28.							
29.							
30.							

O'tkazilgan xona _____

“Kelishildi”

“Tasdiqlayman”

MMIBDO‘: _____

Maktab direktori: _____

“ _____ ” _____ 20__ yil

“ _____ ” _____ 20__ yil

20__-20__-o‘quv yili bo‘sh o‘zlashtiruvchi uchun tuzilgan “ _____ ”

**to‘garagining
ISH REJASI**

№	Yillik ish reja mavzulari	Soat	Sana	Izoh
1	Movaraunnahrda shayboniy hukmronligining o‘rnatilishi	1		
2	Shayboniylar davrida davlat boshqaruvi	1		
3	Shayboniylar davridagi davlat boshqaruvi iyerarxiyasi	1		
4	Shayboniylar davri memorchiligi	1		
5	Toshkentda Shayboniylar davrida Ko‘kaldosh madrasasi	1		
6	Abdullaxon madrasasi (Buxoro)	1		
7	Ashtarxoniylar davrida Aholining mashg‘ulotlari	1		
8	Ashtarxoniylar davrida Moliya va pul islohotlari	1		
9	Ashtarxoniylar davrida me‘morchilik	1		
10	Arabshohiylarning hokimiyatga kelishi	1		
11	Arabshohiylarning davlat boshqaruvi	1		
12	Tashqi siyosat	1		
13	Qoraqalpoqlarda ijtimoiy hayot	1		
14	Qoraqalpoqlarda Hunarmandchilik	1		
15	Qoraqalpoqlarda Folklor, tasviriy san‘ati va musiqa	1		
16	Qo‘qon xonligida hunarmandchilik	1		
17	Qo‘qon xonligida kiyinish madaniyati	1		
18	Xiva xonligining tugatilishi.	1		
19	Rossiya imperiyasining o‘rta osiyoga yurishi va turkiston general-gubernatorligining tashkil topishi.	1		
20	Buxoro amirligi va xiva xonligining rossiya imperiyasi vassaliga aylanishi.	1		
21	Birinchi jahon urushining boshlanishi va uning turkistonga ta‘siri.	1		
22	Turkistonda 1916-yilgi qo‘zg‘olonning boshlanishi.	1		
23	XIX asr ikkinchi yarmi XIX asr ikkinchi yarmi XX asr boshlarida qoraqalpoqlar madaniyati.	1		
24	Turkistonda turkistonda jadidchilik harakati.	1		
25	Turkiston o‘lkasi 1917-yil fevral–oktyabr oralig‘ida.	1		
26	Buxoro xalqining hasrati tarixi.	1		
27	Turkiston assr, BXSr VA XXSRda sovet hokimiyatiga qarshi qurolli harakatlar.	1		
28	O‘zbekistonda sovet hokimiyati yuritgan madaniy siyosat.	1		
29	Sovet hokimiyatining o‘zbekistondagi qatag‘on siyosati.	1		
30	O‘rta osiyoda o‘rta osiyoda hududiy chegaralanish	1		
31	Gvardiyachi general-mayor sobir rahimovning dafn qilinishi.	1		
32	O‘zbekiston fani va madaniyati g‘alaba uchun xizmatda.	1		
33	O‘zbekiston xalq xo‘jaligining urushdan keyingi yillardagi rivojlanishi	1		
34	1980–1990-yillarda O‘zbekiston.	1		

Sana: “ ” _____ 20__-yil. Sinflar: _____. To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Movaraunnahrda shayboniy hukmronligining o‘rnatilishi

Mashg‘ulotning maqsadi:

Ta‘limiy: mashg‘ulotda XV asrgacha sodir bo‘lgan voqealar bilan tanishtirish, jumladan, Vatanimiz tarixida muhim rol o‘ynagan Birinchi va Ikkinchi Renessansga asos bo‘lgan jarayonlarni o‘rganish. Tariximizni o‘rganish mobaynida, qalblarida faxr va iftixor tuyg‘ularini shakllantirish.

Tarbiyaviy: o‘quvchilarga ajdodlarimiz barpo etgan ulkan madaniyat namunalaridan tortib, oddiy xo‘jalik hayotida erishgan kichik yutuqlarigacha bo‘lgan voqealar mustaqil ishlashga o‘rgatish, o‘quvchilar bilimlarni boyitish va yangi bilim berish, ajdodlarimizning jasorati, amalga oshirgan buyuk ishlari, qalblarida vatanparvarlik hissini uyg‘otish, Vatan manfaatlarini himoya qilishga o‘rgatish.

Rivojlantiruvchi: o‘quvchilarning mavzuga oid bilim, ko‘nikma, malakalarini rivojlantirish, o‘z Vatanimiz tarixini bilishi va boshqa mamlakatlar xalqlarining tarixi va madaniyatini hurmat bilan qarashi, berilgan rasmlar hamda savollar ustida ishlash orqali vatanga muhabbat hissini uyg‘otish.

Mashg‘ulot turi: tarixiy voqealar, shaxslar va davrlarni o‘rganish, o‘quvchilar bilan muhokama va bilimlarni tekshirish, tarixiy voqealar va qarorlarni tahlil qilish.

Mashg‘ulot uslubi: o‘qituvchi mavzuni tushuntiradi, asosiy tarixiy fakt va voqealarni izohlaydi, o‘quvchilar faol ishtirok etadi, mavzu bo‘yicha savol va javoblar orqali bilim mustahkamlanadi, tarixiy qarorlar yoki voqealar haqida o‘quvchilar fikr almashadi.

Mashg‘ulot metodi: o‘qituvchi tarixiy voqealarni, shaxslarni va davrlarni tushuntiradi, savollar berib, mavzuni mustahkamlash, o‘quvchilarni guruhlariga bo‘lib topshiriq berish va muhokama o‘tkazish.

Mashg‘ulot jihozi: tarix darsligi va qo‘shimcha adabiyotlar, tarixiy xaritalar (O‘zbekiston tarixi xaritalari, davrlar bo‘yicha) mavzuga oid ko‘rgazmali qurollar, plakatlar, tarqatma materiallar o‘quv qurollari, elektron materiallar.

Mashg‘ulotning borishi:

I. Tashkiliy qism: a) Salomlashish. b) Davomatni aniqlash.

II. Uyg‘a vazifani so‘rash: a) Savol – javobo‘tqazish. b) Topshiriqlarni tekshirish.

III. Yangi mavzu bayoni:

1510-yili Marv yaqinida Ismoil Safaviy qo‘shini bilan yuz bergan jangda Muhammad Shayboniyxon yengiladi va halok bo‘ladi. Muhammad Shayboniyxon vafotidan so‘ng Afg‘onistonda mustaqil davlat qurishga kirishgan Bobur qulay vaziyatni qo‘ldan boy bermay, 1511-yilda shoh Ismoil bilan harbiy-siyosiy ittifoq tuzadi. Shu yilning bahorida Hisorni, yozida Buxoroni, kuzga borib Samarqandni yana qo‘lga kiritadi. Lekin Boburning shia mazhabidagi eroniylar bilan ish tutishi mahalliy aholida norozilik uyg‘otadi. 1512-yil 28-aprelda Ko‘li Malik jangida shayboniy Ubaydulla Sulton boshliq qo‘shindan yengiladi va Hisor tomon ketishga majbur bo‘ladi. 1512-yil kuzida Bobur shoh Ismoil yuborgan Najmi Soniy laqabli lashkarboshi bilan Balxda uchrashib, Amudaryodan kechib o‘tadi. Awal Huzar (G‘uzor) qal‘asini egallaydi, so‘ng Qarshiga yurish qiladi, shahar uzoq muddatli qamaldan so‘ng taslim bo‘ladi. 1512-yil noyabrda esa G‘ijduvon jangida Bobur shayboniylardan yana yengilib, Kobulga qaytishga majbur bo‘ladi. Shu tariqa Bobur Movarounnahrni egallash ilinjidan uzil-kesil umidini uzadi va butun e‘tiborini Hindistonga qaratadi. “Biz saf tortib chiqqach, g‘anim ham ro‘parada saflanib, paydo bo‘ldi. Saflar yaqinlashgach, g‘animning o‘ng qanotining uchi bizning orqamiz sari burildi. Men ham olg‘a qarab, ular sari yurdim. Shu darajaga yetdiki, g‘animning ba‘zi qari ulug‘lari Shayboqxonga: “Yurish kerak, to‘xtab turmoqning vaqti o‘tdi” deyishdi. G‘animning o‘ng qanoti bizning chap qanotimizni bosib orqaga aylandi. Bizga ko‘makka kelgan mo‘g‘ul lashkarining urushga toqatlari yo‘q edi. Urushmoqni qo‘yib, o‘zimizning elniyoq talab, otdan tushirishga kirishdilar. O‘zbekning urushda bir ulug‘ hunari ushbu to‘lg‘amadir, ya‘ni jangga tinimsiz askar solib turishdir. Men bilan o‘n-o‘n ikki kishi qolib edi. Ko‘hak daryosi yaqin edi. O‘ng qanotning uchi daryoga to‘qinib edi. Daryo tomonga yo‘naldik. Ko‘hak daryosining eng to‘lib oqadigan payti edi. Daryoga yetishimiz bilan zirhlangan holatimizda suvga kirdik”. Zahiriddin Muhammad Boburning “Boburnoma” asaridan Keyingi shayboniylar Ko‘chkunchixon, Abu Saidxon davrlarida markaziy hokimiyat kuchli salohiyatga ega emas edi. 1533-yildan davlatni boshqara boshlagan Ubaydullaxon ichki kelishmovchiliklarga barham bergani, ikki marta Hirotni eronliklardan tortib olgani bilan mashhurdir. Ubaydullaxon 1533-yilda davlat poytaxtini Samarqanddan Buxoro shahriga ko‘chiradi. Shu yildan boshlab shayboniylar davlati Buxoro xonligi deb ataladigan bo‘ldi. Ammo uning o‘limidan so‘ng yuz bergan siyosiy parokandalik oqibatida markaziy hokimiyatning parchalanish jarayoni boshlanadi. Qo‘shhokimiyatchilik vujudga keladi. Oqibatda Buxoroda taxtga Abdulazizxon O‘tirgan bo‘lsa, Samarqandda oliy hukmdor sifatida Ko‘chkunchixonning o‘g‘illari - avval Abdullaxon I, so‘ngra Abdullatifxon hukmronlik qilishadi.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o‘quvchilardan mavzu bo‘yicha asosiy faktlar va voqealarni so‘rash, hujjat, surat yoki xarita asosida savollar berish.

V. Mashg‘ulotni yakunlash: to‘garak a‘zolarini yutuq va kamchilliklarini muxokama qilish, rag‘batlantirish.

VI. Uyg‘a vazifani e‘lon qilish: yangi mavzuni to‘liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

Sana: “ ” _____ 20__-yil. Sinflar: _____. To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Shayboniylar davrida davlat boshqaruvi

Mashg‘ulotning maqsadi:

Ta‘limiy: mashg‘ulotda XV asrgacha sodir bo‘lgan voqealar bilan tanishtirish, jumladan, Vatanimiz tarixida muhim rol o‘ynagan Birinchi va Ikkinchi Renessansga asos bo‘lgan jarayonlarni o‘rganish. Tariximizni o‘rganish mobaynida, qalblarida faxr va iftixor tuyg‘ularini shakillantirish.

Tarbiyaviy: o‘quvchilarga ajdodlarimiz barpo etgan ulkan madaniyat namunalaridan tortib, oddiy xo‘jalik hayotida erishgan kichik yutuqlarigacha bo‘lgan voqealar mustaqil ishlashga o‘rgatish, o‘quvchilar bilimlarni boyitish va yangi bilim berish, ajdodlarimizning jasorati, amalga oshirgan buyuk ishlari, qalblarida vatanparvarlik hissini uyg‘otish, Vatan manfaatlarini himoya qilishga o‘rgatish.

Rivojlantiruvchi: o‘quvchilarning mavzuga oid bilim, ko‘nikma, malakalarini rivojlantirish, o‘z Vatanimiz tarixini bilishi va boshqa mamlakatlar xalqlarining tarixi va madaniyatini hurmat bilan qarashi, berilgan rasmlar hamda savollar ustida ishlash orqali vatanga muhabbat hissini uyg‘otish.

Mashg‘ulot turi: tarixiy voqealar, shaxslar va davrlarni o‘rganish, o‘quvchilar bilan muhokama va bilimlarni tekshirish, tarixiy voqealar va qarorlarni tahlil qilish.

Mashg‘ulot uslubi: o‘qituvchi mavzuni tushuntiradi, asosiy tarixiy fakt va voqealarni izohlaydi, o‘quvchilar faol ishtirok etadi, mavzu bo‘yicha savol va javoblar orqali bilim mustahkamlanadi, tarixiy qarorlar yoki voqealar haqida o‘quvchilar fikr almashadi.

Mashg‘ulot metodi: o‘qituvchi tarixiy voqealarni, shaxslarni va davrlarni tushuntiradi, savollar berib, mavzuni mustahkamlash, o‘quvchilarni guruhlariga bo‘lib topshiriq berish va muhokama o‘tkazish.

Mashg‘ulot jihozi: tarix darsligi va qo‘shimcha adabiyotlar, tarixiy xaritalar (O‘zbekiston tarixi xaritalari, davrlar bo‘yicha) mavzuga oid ko‘rgazmali qurollar, plakatlar, tarqatma materiallar o‘quv qurollari, elektron materiallar.

Mashg‘ulotning borishi:

I. Tashkiliy qism: a) Salomlashish. b) Davomatni aniqlash.

II. Uyga vazifani so‘rash: a) Savol – javobo‘tqazish. b) Topshiriqlarni tekshirish.

III. Yangi mavzu bayoni:

Shayboniylar davri davlat boshqaruvi ularga qadar ko‘p asrlar davomida shakllangan, asosan, o‘troq aholiga xos murakkab idora tizimi an‘analari hamda ayrim hollarda yarimko‘chmanchi jamiyat an‘analarini o‘zida birlashtirgan. Chunonchi, dargoh va devonlar tizimida biroz o‘zgarish yuz beradi. Ya‘ni endi devonlarning ish vazifalari dargoh huzuridagi xizmatlar zimmasiga yuklatiladi. Shu tariqa, devonlarning davlat boshqaruv tizimidagi o‘rni yo‘qolib boradi. Davlat boshqaruvining oliy organi dargoh hisoblangan. Davlat tepasida oliy hukmdor- xon turgan. Xonlikka nomzodni taxtga o‘tqazish uni oq kigizga solib ko‘tarish orqali amalga oshirilgan. Bu marosimda kigizning to‘rt uchini xonga mansub urug‘ning qudratli vakillari, asilzoda amirlar va ulamolar ushlab turishgan. Taxt dastlab otadan bolaga emas, balki shayboniylar orasidagi yoshi katta shaxsga nasib etgan. Lekin Abdullaxon II davriga kelib, oliy hukmdorlik mavqeyining otadan o‘g‘ilga o‘tish an‘anasi shakllana boshladi. Taxt vorisi “navvob”, “qolg‘a”, “kichik xon” deb atalgan. Masalan, Ko‘chkhunchixon oliy hukmdor bo‘lgach, yosh jihatdan xondan keyin ikkinchi o‘rinda turgan uning ukasi Suyunchxo‘ja “qolg‘a” sifatida belgilangan. Suyunchxo‘janing vafoti munosabati bilan, xondan keyingi yoshi ulug‘ shahzodalardan biri - Jonibek sulton valiahd etib belgilanadi. 1529-yili u ham hayotdan ko‘z yumgach, eng katta shahzodalar Abu Said va Abdulla birin-ketin “qolg‘a”, keyin esa oliy hukmdorlik martabasiga ko‘tarilishgan. Abdullaxon II tomonidan kiritilgan tartibga ko‘ra, valiahdga boshqarish uchun Balx viloyati beriladigan bo‘ldi. Oliy hukmdor huzurida o‘tkazilgan majlislar va qabul marosimlarida harbir mansab va lavozim egasi faqat uning uchun ajratilgan joyda o‘tirishi lozim bo‘lgan. Bu joy lavozimning katta-kichikligiga qarab xonning o‘ng yoki so‘l tarafida, oliy hukmdorga yaqin yoki uzoqroqda bo‘lishi mumkin edi. Nufuzli amaldorlar bu majlislarda o‘tirib, ba‘zilari esa faqat tik turib ishtirok etardilar. Hokimiyat tepasiga kelgan shayboniy hukmdorlar birinchi navbatda sulola vakillari, qarindosh- urug‘larini mulk bilan ta‘minlaganlar. Ular o‘zlariga ajratilgan viloyatlarning hokimi ham hisoblanishgan. Ayni paytda ular ham markaziy hokimiyatdagi kabi boshqaruv tizimini tashkil etganlar. Dargohda yirik amaldor naqib sanalgan. Bu lavozimni egallagan shaxs oliy hukmdorning eng yaqin va ishonchli kishisi bo‘lib, xon qabulidagi marosimlarda oliy hukmdorga juda yaqin o‘tirgan. Ichki va tashqi siyosat, harbiy masalalarda xonning asosiy maslahatchisi sifatida e‘tirof etilgan. Davlat ahamiyatiga molik lavozimlardan yana biri otaliq edi. Shahzodalar tarbiyasiga mutasaddi bo‘lgan otaliqlar, odatda, qabilalarning yoshi katta amirlaridan tayinlangan. Oliy hukmdor chiqargan hukmlar, yorliqlarni ijrochilarga, muayyan amalga tayinlangan amaldorga yetkazuvchi parvonachi ham dargohda muhim o‘rin egallagan. Harbiy harakatlar davrida parvonachi qo‘shinga qo‘mondonlik qilgan.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o‘quvchilardan mavzu bo‘yicha asosiy faktlar va voqealarni so‘rash, hujjat, surat yoki xarita asosida savollar berish.

V. Mashg‘ulotni yakunlash: to‘garak a‘zolarini yutuq va kamchiliklarini muxokama qilish, rag‘batlantirish.

VI. Uyga vazifani e‘lon qilish: yangi mavzuni to‘liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

Maktab MMIBDO‘ _____ sana _____ 20__yil

Sana: “ ” _____ 20__-yil. Sinflar: _____. To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Shayboniylar davridagi davlat boshqaruvi iyerarxiyasi

Mashg‘ulotning maqsadi:

Ta‘limiy: mashg‘ulotda XV asrgacha sodir bo‘lgan voqealar bilan tanishtirish, jumladan, Vatanimiz tarixida muhim rol o‘ynagan Birinchi va Ikkinchi Renessansga asos bo‘lgan jarayonlarni o‘rganish. Tariximizni o‘rganish mobaynida, qalblarida faxr va iftixor tuyg‘ularini shakllantirish.

Tarbiyaviy: o‘quvchilarga ajdodlarimiz barpo etgan ulkan madaniyat namunalaridan tortib, oddiy xo‘jalik hayotida erishgan kichik yutuqlarigacha bo‘lgan voqealar mustaqil ishlashga o‘rgatish, o‘quvchilar bilimlarni boyitish va yangi bilim berish, ajdodlarimizning jasorati, amalga oshirgan buyuk ishlari, qalblarida vatanparvarlik hissini uyg‘otish, Vatan manfaatlarini himoya qilishga o‘rgatish.

Rivojlantiruvchi: o‘quvchilarning mavzuga oid bilim, ko‘nikma, malakalarini rivojlantirish, o‘z Vatanimiz tarixini bilishi va boshqa mamlakatlar xalqlarining tarixi va madaniyatini hurmat bilan qarashi, berilgan rasmlar hamda savollar ustida ishlash orqali vatanga muhabbat hissini uyg‘otish.

Mashg‘ulot turi: tarixiy voqealar, shaxslar va davrlarni o‘rganish, o‘quvchilar bilan muhokama va bilimlarni tekshirish, tarixiy voqealar va qarorlarni tahlil qilish.

Mashg‘ulot uslubi: o‘qituvchi mavzuni tushuntiradi, asosiy tarixiy fakt va voqealarni izohlaydi, o‘quvchilar faol ishtirok etadi, mavzu bo‘yicha savol va javoblar orqali bilim mustahkamlanadi, tarixiy qarorlar yoki voqealar haqida o‘quvchilar fikr almashadi.

Mashg‘ulot metodi: o‘qituvchi tarixiy voqealarni, shaxslarni va davrlarni tushuntiradi, savollar berib, mavzuni mustahkamlash, o‘quvchilarni guruhlariga bo‘lib topshiriq berish va muhokama o‘tkazish.

Mashg‘ulot jihozi: tarix darsligi va qo‘shimcha adabiyotlar, tarixiy xaritalar (O‘zbekiston tarixi xaritalari, davrlar bo‘yicha) mavzuga oid ko‘rgazmali qurollar, plakatlar, tarqatma materiallar o‘quv qurollari, elektron materiallar.

Mashg‘ulotning borishi:

I. Tashkiliy qism: a) Salomlashish. b) Davomatni aniqlash.

II. Uyga vazifani so‘rash: a) Savol – javobo‘tqazish. b) Topshiriqlarni tekshirish.

III. Yangi mavzu bayoni:

Oliy hukmdor bilan shahzodalar o‘rtasidagi aloqalarni o‘rnatilgan tartiblar asosida yo‘lga qo‘yish ishi bilan xon yasovuli shug‘ullangan. Dargohda boshqa lavozim va mansablar ham mavjud bo‘lib, ular jumlasiga saroy xavfsizligi, tartib, keldi-ketdidan xabardorlik zimmasiga yuklatilgan eshik og‘asi, hukmdor tomonidan tortiq qilingan kiyimlar, harbiy asbob-anjomlar, shuningdek, soliq daftarlariga yig‘ilgan xirojni yozib borish yuklatilgan mushrif, tungi qo‘riqlash boshlig‘i - mirshab, oliy hukmdorga tegishli yilqi, ot-ulov, ularning ta‘minoti kabilarga javobgar miroxur, xorijlik elchilarni qabul qilishga mutasaddi bo‘lgan shig‘ovul, dasturxonchi, munshiy, ovqat suzuvchi va ichimlik quyuvchi - to‘qsoba, ov qurol-aslahalari va ov qushlari, itlariga mas‘ul bo‘lgan qushbegi shug‘ullangan. Xonlikda jibochi, jarchi, qorovulbegi, kitobdor, mirzaboshi, muhrdor, xazinachi, mehtar kabi lavozimlar ham bo‘lgan. Jamiyat hayotida shayxulislom, muftiy, qozilarning ham o‘z o‘rni bo‘lgan. Ular intizom va tartibni shariat qonunlari bo‘yicha

saqlab turishga harakat qilishgan. Qozilar oliy hukmdor - xon tomonidan tayinlangan. Poytaxt shahar - Buxoro qozisi bosh qozi – qozikalon deb atalgan. Unga viloyatlar qozilari bo‘ysungan. Shuningdek, qo‘shinda qozi askar lavozimi ham bor edi. Ko‘p hollarda qozilarni tayinlashda ularning qozilar avlodidan ekaniga alohida e‘tibor qaratilgan. Murakkab boshqaruv tizimida sadr, muhtasib, rais singari lavozimlar ham bo‘lgan. Abdullaxon II davrida harbiy san‘at taraqqiy etgan. Qo‘shin tarkibini nayza, qilich, manjaniq, naftandoz va shotular bilan qurollangan otliq va piyoda qismlar tashkil etgan. XVI asrning ikkinchi yarmidan qo‘shin Usmonli (sultonligi) va Rossiyadan keltirilgan pilta miltiq va zambaraklar bilan qurollantirila boshlangan Abdullaxon II davrida mamlakat hududi Qashqardan Oral va Kaspiy dengizlari sohillarigacha, Turkiston va Sayramdan Xurosonning sharqiy qismigacha bo‘lgan yerlardan iborat edi. Shayboniylar davri boshqaruv tizimida eng muhim o‘rin tutgan lavozimlardan biri ko‘kaldosh edi. Bu lavozim egasi oliy hukmdor va sulolaga eng yaqin kishilardan biri sanalib, odatda, hukmron sulolaning biror-bir vakili bilan bir onani emgan shaxs bo‘lgan. Hukmron sulolaga tegishli yersuv, mol-mulk boshqaruvi, nazorati va soliq ishlarini olib borgan maxsus tuzilma manbalarda devoni sarkorixossa tarzida uchraydi. Bu davrda devonbegi – bosh vazir ham faoliyat yuritgan. Ushbu mansab egasi mamlakatning muhim ishlari, mol-mulk, moliya, soliq, yersuv masalalari, mansablarga tayinlash va bularning barchasi haqida oliy hukmdorga har

kuni hisobot berib turishga mas‘ul bo‘lgan.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash: o‘quvchilardan mavzu bo‘yicha asosiy faktlar va voqealarni so‘rash, hujjat, surat yoki xarita asosida savollar berish.

V. Mashg‘ulotni yakunlash: to‘garak a‘zolarini yutuq va kamchiliklarini muxokama qilish, rag‘batlantirish.

VI. Uyga vazifani e‘lon qilish: yangi mavzuni to‘liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

Maktab MMIBDO‘ _____ sana _____ 20__yil

vab-saytimiz: Zokirjon.com

Zokirjon.com vab-sayti orqali o'zingiz uchun kerakli ma'lumotlarni yuklab oling.

Zokirjon Admin bilan

90-530-68-66, 91-397-77-37 nomerga telegram orqali bog'lanishingiz nza456 yoki nza445 izlab telegramdan yozishingiz so'raladi.

Telegramda murojaatingizga o'z vaqtida javob beriladi.

40 listdan iborat o'zbekiston tarix fanidan 9-10-sinf 34 soatli bo'sh to'garakni to'liq holda olish uchun telegramdan yozing.

To'lov uchun: HUMO

Telegram kanalimiz:

@Maktablar_uchun_hujjatlar

9860230104973329

Plastik egasi Nabiyev Zokirjon

DIQQAT!!!

Sizga bu **OMONAT** qilib beriladi.

To'liq holda olganingizdan so'ng:

Faqat o'zingiz uchun foydalaning.

Hech kimga bermang hattoki eng yaqin insoningizga ham.

Internet orqali vab-saytlarga joylamang.

Kanal va gruppalariga tarqatmang.

OMONATGA

HIYONAT QILMANG.

Bizni hizmatdan foydalanib qulay imkoniyatga ega bo'ling!

Bizda rus va o'zbek maktablar uchun quydagi hujjatlar mavjud.

- 1. 1-11-sinflar uchun kelajak soati ish reja va konspektlari UZ-RU**
- 2. 1-11-sinflar uchun barcha fanlardan to'g'arak hujjatlari UZ-RU**
- 3. Sinf rahbar hujjatlari UZ-RU**
- 4. Metodbirlashma hujjatlari UZ-RU**
- 5. Ustama hujjatlari UZ-RU**
- 6. 1-11-sinflar uchun barcha fanlardan konspektlar UZ-RU**
- 7. 1-11-sinflar uchun ish rejalar (Taqvim mavzu rejalar) UZ-RU**
- 8. Maktab ish hujjatlari UZ-RU**
- 9. Direktor ish hujjatlari UZ-RU**
- 10. MMIBDO' ish hujjatlari UZ-RU**
- 11. O'IBDO' ish hujjatlari UZ-RU**
- 12. Psixolog hujjatlari UZ-RU**
- 13. Xotin-qizlar qo'mitasi ish hujjatlari UZ-RU**
- 14. Kutubxona mudirasi ish hujjatlari UZ-RU**
- 15. Besh tashabbus hujjatlari UZ-RU**
- 16. Ochiq dars ishlanmalar, taqdimotlar, slaydlar UZ-RU**
- 17. Bayonnomalar UZ-RU**
- 18. O'qituvchilarning ilg'or tajribasini omalashtirish hujjatlari**

ONLINE KOMPYUTER XIZMARLARI

O‘zbek va rus maktablar uchun

Buyutirma asosida

1-11-sinflar uchun barcha fanlardan **testlar, nazorat ishlar, tezislar, to‘garaklar va yillik fan konspektlar, tadbir senariylari, ochiq dars ishlanma va slaydlar** (taqdimotlar), **ko‘rgazma va tarqatmalar, faxriy yorliq, diplom, tashakkurnomalar** va boshqa hujjatlarni tayyorlab beramiz.

Tel:91669-34-74 Telegramdan: @talimxizmatlar izlab toping.

Для 1–11 классов узбекских и русских школ по всем предметам: **тесты, контрольные работы, тезисы, сценарии кружков, годовые конспекты уроков, сценарии мероприятий, разработки открытых уроков, слайды (презентации), стенды и раздаточные материалы, почётные грамоты, дипломы, благодарственные письма и другие документы.**

Тел: 91669-34-74 Telegram: @talimxizmatlar